

Egbert van de Schootbrugge

DE 30^e DIVISIE

De eerste Amerikaanse bevrijders
van Nederland en België

Egbert van de Schootbrugge

DE 30^e DIVISIE

De eerste Amerikaanse bevrijders
van Nederland en België

Uitgeverij Omniboek

INLEIDING

Dit boek is een monografie over de geschiedenis van de 30e Infanteriedivisie tijdens de Tweede Wereldoorlog. De verhalen van de mannen uit de drie infanterieregimenten van de divisie staan centraal, zij vormden namelijk het hart van de divisie. Als je geen achtergrondkennis hebt van het Amerikaanse leger tijdens de Tweede Wereldoorlog, dan adviseer ik je om vooraf de bijlage ‘De structuur van een Amerikaanse infanteriedivisie’ te lezen. Tijdens het schrijven beschikte ik over een enorme hoeveelheid archiefmateriaal en ooggetuigenverslagen. Een deel van de ooggetuigenverslagen heb ik om uiteenlopende redenen niet gebruikt. Vaak kwam dat omdat niet duidelijk was waar of wanneer een bepaald verhaal zich afspeelde. Zo beschikte ik bijvoorbeeld over het uitgebreide verslag van Raymond J. Wenning, die op 24 december 2021 op 99-jarige leeftijd overleed. Helaas was het niet mogelijk om zijn belevenissen op een duidelijke en begrijpelijke manier in het hoofdverhaal te verwerken. Iets soortgelijks had ik bij het boek *Angel in my Foxhole* van Everett H. Kelly. Afgezien van zijn verslag over de aanval op de Siegfriedlinie heb ik bijna niets kunnen verifiëren in officiële documenten en zijn boek daarom verder niet gebruikt. In principe heb ik de verhalen een op een vertaald en overgenomen, eventuele foutjes of onduidelijkheden heb ik in de eindnoten toegelicht.

Van de meer dan 30.000 mannen die tijdens de oorlog bij de divisie zaten, leven er naar schatting nog zo’n 50 tot 75. Zij zijn inmiddels achter in de negentig of honderd jaar en ouder. Tijdens mijn onderzoek wist ik diverse families van levende veteranen te lokaliseren, met de veteranen zelf heb ik vanwege hun leeftijd bewust geen contact gelegd. Van de gelokaliseerde veteranen is er – op het moment van schrijven – nog maar één in leven: de 97-jarige Kenneth C. Thayer. Van mijn tussenpersoon hoorde ik dat de heer Thayer wel een voorwoord aan haar wilde dicteren, daar heb ik graag mee ingestemd. Kenneth Thayer ontving een Distinguished Service Cross, de een-na-hoogste dapperheidsonderscheiding. Nadat in 2022 de laatste Medal of Honor-ontvanger uit de oorlog overleed, zijn de mannen met een DSC de hoogst onderscheiden nog levende veteranen. Naar schatting leven er in totaal nog maar zo’n 20 DSC-ontvangers uit de Tweede Wereldoorlog. Ik vind het bijzonder dat ruim 78 jaar na de gebeurtenissen een hoog onderscheiden veteraan het voorwoord voor mijn boek heeft geschreven.

Kort na de oorlog vroeg de geallieerd opperbevelhebber generaal Dwight D. Eisenhower aan S.L.A. Marshall, de officiële historicus van het Amerikaanse leger, om een beoordelingsrapport over de Amerikaanse infanteriedivisies in Noordwest-Europa te schrijven. In het in 1946 verschenen rapport werd de 30e Infanteriedivisie aangewezen als de beste Amerikaanse infanteriedivisie in het Europese oorlogstheater: ‘Ongeveer 35 *historical officers* die op het slagveld aanwezig waren en de documenten hebben ingezien, zijn gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat de 30th deze eer toekomt. [...] We waren vooral onder de indruk van het feit dat ze zo consistent presteerden terwijl ze zoveel manschappen verloren.’

Dit is hun verhaal.

DE 30E DIVISIE

De geschiedenis van de 30e Infanteriedivisie gaat terug naar 1917. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werden eenheden uit North Carolina, South Carolina, Virginia en Tennessee samengevoegd in de 9e Infanteriedivisie, die in april 1917 werd hernoemd tot 30e Infanteriedivisie. In mei 1918 werd de divisie naar Engeland gestuurd; nadat ze de oversteek naar het Europese vasteland had gemaakt, ging ze deel uitmaken van de Britse Expeditiemacht.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog onderscheidde de divisie zich op diverse manieren; ze was betrokken bij de Slag aan de Schelde en de Tweede Slag aan de Somme. In de herfst van 1918 brak ze door de Hindenburglinie. De divisie diende drie maanden aan het front en won de helft van alle onderscheidingen die de Britten aan Amerikaanse troepen uitdeelden en twaalf van de achtenzeventig Medals of Honor, de hoogste Amerikaanse dapperheidsonderscheiding. Na de Eerste Wereldoorlog werd de divisie wegens bezuinigingen gedeactiveerd, maar in 1921 realiseerde het Amerikaanse leger zich dat veel militaire ervaring verloren was gegaan door het vertrek van duizenden veteranen. De divisie werd daarom gereorganiseerd tot een actieve reserve-eenheid. In 1925 werd de divisie opnieuw hervormd tot de 30e National Guard Division met manschappen uit de staten Georgia, North Carolina, South Carolina en Tennessee. In de rest van de jaren twintig en dertig veranderde er weinig. Op 16 september 1940 werd de divisie weer volledig geactiveerd. Tot aan de oversteek naar Engeland kende ze enkele ingrijpende reorganisaties en trainde achtereenvolgens in Fort Jackson (South Carolina), Camp Blanding (Florida), Camp Forrest (Tennessee) en Camp Atterbury (Indiana). Op 11 februari 1944 vertrok 'The Old Hickory' naar Engeland. Dat is het startpunt van dit boek.

De bijnaam 'Old Hickory' is ontleend aan de voormalige Amerikaanse president Andrew Jackson. Jackson werd halverwege de achttiende eeuw geboren op de grens van North en South Carolina en begon zijn politieke carrière in Tennessee. Tijdens de Oorlog van 1812 tussen de Verenigde Staten en het Britse Rijk werd Jackson aanvankelijk niet in actieve dienst opgeroepen. Toch wierf hij meer dan 2000 vrijwilligers die naar New Orleans werden gestuurd om een Britse aanval af te slaan. Maar Jackson kreeg te horen dat zijn troepen niet nodig waren en dat ze hun uitrusting

moesten afstaan, zodat andere eenheden die kon gebruiken. Jackson weigerde categorisch en liet zijn mannen terug naar Nashville marcheren. Deze actie leverde hem – vanwege zijn taaiheid – de bijnaam ‘Hickory’ op. Later werd dit ‘Old Hickory’. Enkele jaren later, in 1815, bracht Jackson de Britten een zware nederlaag toe, wat hem de status van oorlogsheld opleverde. Toen de 30e Infanteriedivisie in september 1940 werd geactiveerd, kwam het merendeel van de troepen uit North en South Carolina en Tennessee. President Jacksons connectie met die drie zuidelijke staten maakte dat de bijnaam ‘Old Hickory’ werd aangenomen.

De bijnaam is ook verwerkt in het divisie-embleem: een ovaal monogram met middenin in het blauw de Romeinse cijfers XXX, op een scharlakenrode ondergrond. De OH op het embleem staat voor ‘Old Hickory’ en de Romeinse cijfers XXX staan uiteraard voor het divisienummer 30.

1 HET BEGIN VAN DE ODYSSEE

‘Onze toekomst is erg onzeker. Wat we gaan meemaken en wat ons te wachten staat is de climax van maandenlange speciale training die we hebben afgelegd. Waar we bang voor zijn, maar onderling niet over praten, ligt in onze nabije toekomst.’¹ Het waren de dagen na D-Day en Keith Sy² besepte maar al te goed dat ook hij op zeer korte termijn in actie zou komen. Door nieuwsbulletins over de radio wisten hij en zijn kameraden dat de invasie met succes was verlopen en dat ze binnenkort naar het Europese vasteland zouden worden verscheept om hun steentje bij te dragen aan de bevrijding van Europa. In tegenstelling tot Sy wist sergeant John M. Adams jr.³ niet wat er speelde: ‘In het verzamelgebied kregen we een knipbeurt, ammunitie, rantsoenen voor twee dagen en invasiegeld. We zaten geïsoleerd en waren van alles afgesloten. We kregen geen nieuws over hoe de oorlog verliep en de wildste geruchten deden de ronde. We werden gealarmeerd om paraat te staan en vervolgens werd dat weer geannuleerd. Het weer was verschrikkelijk. De wind was zo sterk dat je bijna ondersteboven werd geblazen en de regen kwam met bakken tegelijk uit de hemel. Het was onmogelijk om iets droog te houden.’⁴ T/4 Wilson E. Rice⁵ voelde eveneens dat de verscheping naar het Europese vasteland ophanden was: ‘Vandaag [7 juni 1944] weten we vrij zeker dat we Chesham op korte termijn zullen verlaten. Dat weten we omdat kolonel Alfred J. Treherne aan sergeant William J. Christensen de opdracht gaf om artsen van de diverse eenheden van de divisie te bellen dat zij hun laatste 86ab moesten indienen met als datum afgelopen middernacht. Deze 86ab moest ingediend worden voordat we naar het verzamelgebied zouden gaan. Een andere manier waarop we het konden weten was dat majoor Jennette de ruimte binnen kwam en zei: “We gaan ons binnenkort verplaatsen.” Toen we hem wantrouwig aankeken voegde hij eraan toe: “Het is echt waar, want ze hebben zojuist het toilet gerepareerd zodat het wil doorspoelen.” Dat was genoeg voor mij, want iedere keer als iets bruikbaar en comfortabel was gemaakt moesten wij vertrekken.’

Vier maanden eerder, op 12 februari 1944, waren de mannen van de fameuze 30e Infanteriedivisie verspreid over drie troepentransportschepen de Atlantische Oceaan overgestoken: de *John Ericsson*, de *Brazil* en de *Argentina*. De mannen van het 120e Infanterieregiment bevonden zich aan boord van de *Argentina*, met onder

hen kapitein Marvin M. Smith⁶: ‘Boston was extreem koud, mistroostig, donker en sneeuwachtig. Om veiligheidsredenen werden we in een kamp opgesloten. Er kwam maar geen einde aan de administratieve rompslomp. Ten slotte kwam het moment om aan boord te gaan van de *USS Argentina*, een troepentransportschip. Naast de loopplank stonden meiden van het Rode Kruis om afscheid van ons te nemen. “Loopplankkoorts?” Sommigen hadden er last van – die verschrikkelijke angst dat ze nooit meer thuis zouden komen als ze de loopplank op zouden gaan. Ik had er geen last van. Zeeziekte? Sergeant George W. Browning uit mijn compagnie kreeg het al toen we net aan boord waren en nog lagen aangemeerd. We moesten er allemaal om lachen, maar hijzelf kon er niet om lachen. Toen we midden op de Atlantische Oceaan waren maakte ik gebruik van de eerste mogelijkheid om bij daglicht het dek op te gaan en schrok bij de aanblik van alle schepen; zover als ik kon kijken zag ik marineschepen, slagschepen en troepentransportschepen. De kranten berichtten later dat dit het grootste trans-Atlantische konvooi ooit was. Samen met drie andere officieren was ik ingekwartierd bij de officierskamer. Voor onze maaltijden moesten we in onze “*Class A*”-uniformen in de kapteinsmess verschijnen. Ondanks geruchten dat ons schip zich moest verplaatsen naar de “begrafenispositie”, was ik te naïef om me daar zorgen om te maken. De “begrafenispositie” was de laatste plaats in een konvooi en een geliefd doelwit voor vijandelijke onderzeeboten. Terwijl we onderweg waren nam kolonel Peter O. Ward, onze bataljonscommandant, de officieren en onderofficieren mee naar de reddingsboten en liet ons zien hoe ze ontgrendeld moesten worden om ze aan de zijkant van het schip naar beneden te laten. Iemand vroeg aan kolonel Ward waarom wij dat moesten weten terwijl we gebriefd waren dat de zeelieden dat zouden doen in het geval het schip geraakt zou worden. De kolonel antwoordde eenvoudig: “Zaken gaan niet altijd zoals ze gepland zijn.” Hij beval de manschappen die benedendeks verbleven ook te oefenen om de ladders naar het dek zo snel mogelijk te beklimmen. De eerste keer waren ze te langzaam. Ze werden weer benedendeks gedirigeerd en moesten het nog driemaal doen voordat hij tevreden was. Hij was veeleisend, maar we voelden ons veilig bij hem. De enorme golven en de bitterkoude wind op de Noord-Atlantische Oceaan deden me in elkaar krimpen en ik liep extra voorzichtig langs de railing.⁷

Op 17 februari arriveerden de drie schepen op hun bestemming. Het 117e meerde aan in Liverpool, het 119e in Bristol en het 120e op de Clyde in Schotland. Smith vervolgde zijn relaas: ‘Na wat een dagenlange reis op zee leek gingen we bij Glasgow aan land. Prachtige groene heuvels keken uit over de baai. De Britse treinen waren klein vergeleken bij de Amerikaanse spoorwegwagons. Per trein reisden we vanuit Glasgow door Londen via Aylesbury naar de Zuid-Engelse kust, slechts een aantal mijl verwijderd van de nazi’s op de bezette Franse kust. De mannen van Co. K betrokken wachtposten langs enkele mijlen kustlijn. De oorlogsrealiteit was nadrukkelijk aanwezig in Engeland. Nu we daar aangekomen waren, zaten we in hetzelfde schuitje.⁸

Ook de mannen van het 117e Infanterieregiment moesten wennen in Engeland: ‘de nieuwsgierige GI’s begonnen onmiddellijk het vreemde, nieuwe land te onderzoeken. Ze zochten naar tekenen van de *blitz*, en verwachtten op ieder moment een luchtaanval. Ze onderzochten de grappige treincoupés, leerden het Britse accent verstaan, raakten eraan gewend links te rijden en probeerden het ingewikkelde geldsysteem te begrijpen. Maar de GI’s pasten zich snel aan, nipten al gauw van de thee, dronken bittersjes en zongen zo Brits mogelijk “Roll Me Over”.⁹ Onder deze mannen bevond zich Dennis V. Racicot, die zich de eerste weken in Engeland goed kon herinneren: ‘De treinreis vanuit Liverpool verliep langzaam, we stopten vaak en wachtten dan op het een of ander. Het Engelse spoornet van die dagen was niet gericht op snelheid. Uiteindelijk bereikten we Melven Wells in Engeland, een klein en afgelegen dorpje, waar we in legertrucks klommen. Het truckkonvooi was ook traag, maar uiteindelijk bereikten we een ander klein dorpje; Petworth. We dachten dat we daar gehuisvest zouden worden, maar dat bleek niet zo te zijn. Vanuit Petworth liepen we zo’n 10 kilometer naar een Brits kamp van Quonset-hutten, dat waren halfronde, metalen hutten. In elke hut verbleef ongeveer dertig man. De hutten waren voorzien van twee kolenkachels, aan elk einde van de hut een. Het was nog winter in Engeland, dus de hutten waren koud en moeilijk warm te krijgen. Bovendien waren de kolen gerantsoeneerd en ontvingen we elke dag maar een klein beetje voor onze kachels. Er stonden zelfs wachtposten bij de kolenvoorraad.

Onze eerste drie weken in Engeland waren op z’n zachtst gezegd mistroostig. Het grootste deel van de dag waren we verkleumd en we kregen nog steeds schrale rantsoenen. Het ontbijt bestond uit eipoeder, toast en koffie, de lunch uit soep en brood. Het avondeten was een beetje rundvlees of misschien iets sufs als spinazie. Er was nooit genoeg eten voor ons allemaal en ondertussen moesten we machtig hard blijven trainen, marcheren, militaire oefeningen etc. Iedereen moest in het kamp blijven, er werden geen verlofpassen uitgedeeld. We kregen te horen dat dit kwam omdat sommigen mannen tijdens de bootreis mazelen hadden opgelopen, dus dat we eigenlijk in quarantaine zaten. Dat was gelul. Jaren later hoorde ik van onze toenmalige commandant, kapitein [George H.] Sibbald, dat het kwam omdat sommige mannen in Boston gonorrhoe hadden opgelopen. Dat was de werkelijke reden waarom we geen verlof pas kregen en iedere week een *Short Arm Inspection* ondergingen. Bij een *Short Arm* moesten we onder toezien van een hospik onze penis melken om te zien of er iets anders dan pis uitkwam.¹⁰ Tijdens de quarantaine hadden een andere jongen en ik er genoeg van en besloten om naar een klein plaatsje zo’n 8 kilometer verderop te gaan. Onze sergeant was een schappelijke vent en zei dat hij ons zou dekken, dus met zijn zegen glipten we het kamp uit. Zonder moeilijkheden bereikten we een uur later het plaatsje Suxxes.¹¹ We vonden een Brits USO-centrum en vermaakten ons met alle sandwiches die we konden kopen voor een nikkel per stuk. Ze waren allemaal besmeerd met jam of pindakaas, maar ze smaakten goed, net als de Britse

thee. We bleven tot sluitingstijd en kochten toen alle overgebleven sandwiches. Die waren bestemd voor onze goede sergeant en buddy's in ons peloton. Het was inmiddels donker geworden, dus zonder problemen bereikten we onze hut. We werden als helden onthaald door onze mannen. We hadden genoeg broodjes mee om iedere man er twee te geven. Met wat overgebleven koffie erbij hadden we een feestje. Dit is de enige keer in mijn legertijd dat ik AWOL ging, *Absent Without Leave*.¹²

Maar na enkele weken verbeterde de situatie en werden er in de compagnie van Racicot weer verlofpassen uitgedeeld: 'Langzaamaan werd het beter in ons Britse kamp. De voedselbevoorrading verbeterde en we kregen verlofpassen, maar we mochten niet naar Petworth. Dit plaatsje was voor ons ontoegankelijk omdat er een truckcompagnie *negroes*' was gestationeerd. De 30e Infanteriedivisie was een zuidelijke eenheid die uit drie regimenten bestond: het 117e uit Tennessee, het 119e uit North Carolina en het 120e uit South Carolina. In die tijd was het leger nog gesegregeerd en de gevoelens tussen zwart en wit waren gespannen, om het mild uit te drukken. Ik kwam uit Idaho en had nog nooit te maken gehad met rassenhaat. Ik vond het vreemd dat mensen de Civil War blijkbaar niet achter zich konden laten, met name omdat we nu in een andere oorlog verzeild waren geraakt en elkaar nodig hadden. Dit was niet het geval bij veel andere mannen. Ze haatten de zwarten en baalden dat ze door hen geen bezoekje aan Petworth konden brengen. Onze bataljonscommandant maakte duidelijk dat het overtreden van dit bevel zwaar gestraft zou worden, dus wij bleven weg uit Petworth.

Eindelijk kreeg ik een verlofpas om een plaatsje in de buurt te bezoeken. Voordat we het kamp wilden verlaten werden we geïnspecteerd. Kapitein Sibbald inspecteerde ons. Op mijn verlofdag meldde ik me bij hem, helemaal netjes opgedirkt, schoenen gepoetst etc. Zijn eerste vraag aan mij was: "Heb je je rubbers bij je?" Ik keek hem aan en zei: "Sir, ze hebben mij nog geen paar verstrekt." Geïrriteerd keek hij me aan en zei: "Ik bedoel condooms, stommerd!" Jaren na de oorlog vertelde hij me in een brief dat hij te horen had gekregen dat het aantal geslachtzieken in zijn compagnie omlaag moest omdat hij anders op zijn sodemieter zou krijgen.¹³

Uiteraard was het leven van officieren iets comfortabeler, schreef Marvin Smith, al gingen de ongemakken ook hun niet voorbij: 'Die verschrikkelijke kou - altijd was het mistig en klam! Vanwege brandstoftekort konden we geen vuur stoken, dus droegen we onze overjassen zelfs binnen. We verbleven in aantrekkelijke huizen. Continu hadden we trek, de voedselschaarste in Amerika en de rantsoenering hielden ons slank. 's Nachts hoorden we in de verte het eenzame gehuil van het luchtalarm boven een stad. Boven ons hoorden we het geluid van een andersoortige vliegtuigmotor. Totaal anders dan het geluid van Amerikaanse of Britse vliegtuigen. De motoren klonken veel dieper en zwaarder. Ik kreeg te horen dat het Duitse vliegtuigen waren.

---

* Dit woord is onvertaald overgenomen uit de oorspronkelijke tekst.

HET BIJZONDERE VERHAAL VAN DE DIVISIE OLD HICKORY

De Amerikaanse 30e Infanteriedivisie is bestempeld als de best presterende divisie van de Tweede Wereldoorlog. Kort na D-Day arriveerden de troepen in Frankrijk en in de elf maanden die volgden vochten ze zich een weg naar Maagdenburg aan de Elbe, waar ze de Russen ontmoetten. Ze vervulden een hoofdrol in de strijd in Normandië, vielen ten prooi aan het dodelijkste vergissingsbombardement uit de oorlog en verwezenlijkten de cruciale doorbraak aan het westfront. Ze waren de eerste Amerikaanse troepen in België en Nederland, braken door de Siegfriedlinie en voltooiden de omsingeling van Aken. Tijdens het Ardenneoffensief werd Kampfgruppe Peiper op spectaculaire wijze gestopt en vernietigd. In het voorjaar van 1945 staken ze de Roer en Rijn over, streden in het Teutoburgerwoud en rukten dwars door het hart van Duitsland op naar de Elbe.

Dit boek is het indrukwekkende verhaal van de mannen die deel uitmaakten van de 30e divisie. Wie waren zij? Wat betekende deze periode voor hen en voor hun verdere leven? In deze reconstructie komen de veteranen via dagboekfragmenten en interviews zelf aan het woord.

'Was ik, wat de kranten noemden, "een veteraan" geworden? Een vermoeide soldaat die de vijand met harde sluwheid onophoudelijk bestookte? Ik lachte om mijzelf. Ik was meer een pakezel, een observator, een soldaat zonder verve of verheven idealen. De oorlog was mijn wrede meester en ik zou al mijn kracht en een zeker vernederend egoïsme nodig hebben om te overleven. En er was geluk voor nodig, maar waar kon ik daar een eindeloze voorraad van vinden?'

– Ken Parker

Egbert van de Schootbrugge is zelfstandig onderzoeker en publicist. Hij specialiseert zich in de Tweede Wereldoorlog en schreef eerder *De bevrijding van West-Europa* en *De Tweede Wereldoorlog en het verzet*.

Uitgeverij Omniboek

WWW.OMNIBOEK.NL

NUR 689

ISBN 978 94 0191 859 6

9 789401 918596